

När små barn erövrar egna läs- och skrivformer

En ny avhandling vid Göteborgs universitet visar att synen på de allra yngsta barnens läs- och skrivutveckling kan behöva vidgas.

De yngsta förskolebarnen tillägnar sig läsande och skrivande också med hjälp av berättande, ritande och sjungande.

Elisabeth Björklund har analyserat i vilka sammanhang barnen använder berättande bilderboksläsning och annat textbaserat material. Hon har vidare undersökt hur samspelet ser ut när barnen är engagerade i litteracitet - i att berätta, läsa och skriva - och hon visar också vilket innehåll barnens kommunikation då har.

Videoinspelningar av barn från en förskola utgör materialet för studien. Barnen är mellan ett och ett halvt och tre år gamla.

Resultatet visar att barnens berättande, läsande och skrivande innefattar mer än att bläddra, peka och titta på bilder och att barnen på ett varierat sätt ständigt verkar i sin litteracitet. Att det är frågan om just litteracitet betonar en del av barnen själva när de säger "jag läser" eller "det står där".

- Barnen ser sig som läsare eller skrivare, inte att de just då härmar eller leker. De är alltså kompetenta och förmögna att göra mycket alldeles på egen hand, säger Elisabeth Björklund. Två övergripande former framträder som beskriver vad barnens litteracitet består av. Den ena är berättande och den andra formen är läsande och ritande/skrivande. Den fördjupade analysen visar hur barnen själva bygger både en egen berättarkunskap och skapar ett eget litteracitetsmanifest. Barnen understryker vad de gör genom att uttrycka och definiera sig själva som både läsare och skrivare/ritare.

- Mitt vetenskapliga intresse är inte riktat mot att små barn tidigt ska lära sig att läsa och skriva, utan istället är det riktat mot vad de små barnen faktiskt gör när det gäller aktiviteter och handlingar som rör skrivande och läsande, säger Elisabeth Björklund.

Hon anser att litteracitetens betydelse när det gäller de yngsta barnen borde omprövas, där enbart kunskap om barns språkutveckling inte räcker för att fånga hela bredden.

- En annan slutsats är att berättandet, läsandet och skrivandet i den vidare meningen har en så tydlig plats i barnens vardag. Detta förmedlas tydligt till omgivningen genom det sätt de deltar, bidrar, skapar meningsfulla sammanhang, interagerar och kommunicerar, säger Elisabeth Björklund som sedan 30 år arbetar inom lärarutbildningen vid Högskolan i Gävle.

Elisabeth Björklund lägger fram sin avhandling "Att erövra litteracitet. Små barns kommunikativa möten med berättande, bilder, text och tecken i förskolan" vid institutionen för pedagogik och didaktik fredagen den 9 januari, kl 13.15.

Plats: Kjell Härnqvistsalen, Pedagogien Hus A, Västra Hamngatan 25, Göteborg.

Kontakt: ebd@hig.se, 026-648500, 0707-197852

[Läs avhandlingen \(fulltext\) >>](http://gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/18826) <http://gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/18826>

Presskontakt: Torsten Arpi, Utbildningsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet, torsten.arpi@gu.se, 0768-581187